

Problems Faced by Class Teachers in the Process of Primary Literacy Teaching and Solution Suggestions

Emine AYDOĐMUŞ¹, Merve BOYRAZ², Remziye AYDOĞMUŞ DEMİRHAN³, Halil KOCAMAN⁴ & Kenan AYDOĐMUŞ⁵

Keywords

First read and write, classroom teacher.

Abstract

The main purpose of this research is to teach primary literacy teaching of primary school teachers. To determine the problems encountered in the process of education according to the opinions of the teachers in question and to propose solutions to problems.

This research is a qualitative research in the phenomenology pattern. Data collection of the research tool, Scientific Research in the non-thesis master's program of the Department of Educational Administration Professor of Methods and Publication Ethics. Dr. by Necdet KONAN. It is a semi-structured interview form developed and consisting of two parts.

The questions in the interview form were sent to the study group by the researcher using the google form.

As a result of the research, children who do not go to kindergarten have difficulty in adapting to school and they cannot be successful in the first literacy teaching. Families don't give enough time to children. The fact that children come to school at a young age negatively affects the first literacy teaching. Textbooks are insufficient in content and there is a lack of additional resources. It has been found that the number of classrooms is insufficient. Based on these findings, Pre-school education should be compulsory and all students should benefit from this education and starting age should be 72 months. Families should allocate time for the child. Collaboration with parents should be done. Class sizes should be diluted and additional classes should be opened.

Article History

Received

12 June, 2023

Accepted

28 September, 2023

¹ Corresponding Author. ORCID: 0000-0002-4353-6249. Milli Eğitim Bakanlığı, emineaydogmus44@gmail.com

² ORCID: 0000-0002-8212-3551. Milli Eğitim Bakanlığı, mk-85@hotmail.com

³ ORCID: 0009-0008-4085-1295. Milli Eğitim Bakanlığı, remziyeaydogmus44@gmail.com

⁴ ORCID: 0009-0000-4602-5658. Milli Eğitim Bakanlığı, hkoc0034@gmail.com

⁵ ORCID: 0009-0008-1946-2818. Milli Eğitim Bakanlığı, knnydgms@gmail.com

Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretimi Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Öneriler

Anahtar Kelimeler

İlk okuma yazma,
sınıf öğretmeni.

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştığı sorunları, söz konusu öğretmenlerin görüşlerine göre belirlemek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri getirmektir. Bu araştırma olgubilim deseninde nitel bir araştırmadır. Araştırmanın veri toplama aracı, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı tezsiz yüksek lisans programında Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği dersini yürüten öğretim üyesi Prof. Dr. Necdet KONAN tarafından geliştirilen ve iki bölümden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular, araştırmacı tarafından çalışma grubuna google form aracılığıyla ulaşılarak yöneltilmiştir. Araştırmanın sonucunda anasınıfına gitmeyen çocuklar okula uyumda zorlanmakta ve ilk okuma yazma öğretiminde başarılı olamamaktadır. Aileler çocuklara yeterince zaman ayırmamaktadır. Çocukların küçük yaşta okula gelmeleri ilk okuma yazma öğretimini olumsuz etkilemiştir. Ders kitapları içerik olarak yetersizdir ve ek kaynak eksikliği vardır. Sınıf mevcudu fazla derslik sayısı yetersiz olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Bu bulgulara dayalı olarak okulöncesi eğitim zorunlu olmalı ve tüm öğrencilerin bu eğitimden yararlanmalıdır. Okula başlama yaşı 72 ay olmalıdır. Aileler çocuğa zaman ayırmalıdır. Aileler öğretmenle iş birliği yapmalıdır. Sınıf mevcutları seyreltilmeli ve ek sınıflar açılması önerilmektedir.

Makale Geçmişi

Alınan Tarih
12 Haziran 2023
Kabul Tarihi
28 Eylül 2023

1. Giriş

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, alt problemleri, önemi, sayıtları, sınırlılıkları, tanımlar ve kısaltmalar başlıklarına yer verilmiştir. Problem Durumu Okullar, en yakın çevresinden başlayarak evrensel düzeye kadar etkiler yaratabilen sistemlerdir. Bu etkinin yönü karşılıklı olmakla beraber, yoğunluğu ve etki gücü açısından bakıldığında okulun daha belirleyici olduğu söylenebilir. Okul, daha çok yakın çevresinden aldığı girdiyi, insan ögesinin başat olduğu bir süreçten geçirerek nitelikli çıktılar olarak mezun etmeyi öngörür (Konan, 2012: 75). İnsanı diğer canlılardan ayıran temel özelliklerinden biri, geçmiş kuşağın bilgi birikimini edinmek/almak, buna yeni öğeler ilave ederek bu birikimi bir sonraki kuşağa aktarmaktır (Konan, 2013: 32). Birey yaşamı boyunca okuyarak, yazarak, araştırarak bilgiye ulaşmaktadır. Sadece okulda değil yaşamın her alanında okuma yazma becerilerini kullanılmaktadır. Bireyin yaşadığı ortama uyum sağlayabilmesi için bilişsel, duyuşsal beceriler geliştirmelidir. Bunun için okumalı,yazmalı ve araştırmalıdır. Bilginin her geçen gün çoğalması, hızla yenilenmesi, üretilmesi, paylaşılması, kullanılması ve depolanması, bilişim teknolojileriyle çağa ayak uydurması gerekmektedir. Bunun için en temel beceri olan okuma, okuduğunu anlama, yazma becerileri büyük önem arz etmektedir. Varlığını sürdürebilmek için olsa bile yeni bilgi, beceri ve tutumlar edinmek zorunda kalan insanoğlunun, günümüzde bunu en sistemli gerçekleştirdiği yerler eğitim kurumlarıdır. (Konan, 2013: 46). Okullar geleceğin nesillerini yetiştirirken aynı zamanda geleceğin toplumunu da şekillendirirler (Konan, 2013: 32). 2 Okulun ilk basamağı olan birinci sınıfta ilk okuma yazma süreci başlar.Bütün öğrenmelerin ilk aşaması okuma yazmadır. Uzun eğitim sürecinde ilk okuma yazma becerileri önem arz etmektedir. Sonraki eğitim hayatının başarısını da belirlemektedir. Hızlı

okuma ve anlama becerisi kazanan bireyler daha hızlı soru çözmekte, soruları daha iyi analiz etmektedir. Okuma ve yazmaya başlayan kişi, öğrenmenin ve öğrendiklerini yazarak ifade etmenin zevkini yaşayacaktır. Okudukça yeni bilgiler öğrenecek, yeni dünyalar keşfedecektir. Sosyal bir varlık olan insan daha çok kendini geliştirmek isteyecek, farklı kültürden insanlar tanıyacak, farklı coğrafyalar keşfedecek ve ufkunu genişletecektir. Bunların da temelinde ilk okuma yazma becerileri vardır. İnsanlar okuma yazma bilmeden istenilen bilgiye ulaşamaz. “Uygar toplumlarda bireyin kendi uğraş alanında ilerlemesi, önemli görevlere gelmesi, gelişmiş bir okuma yazma becerisine sahip olmasıyla mümkündür. Çünkü çağdaş insan etkin bir okuma becerisine sahip olmadan istenilen düzeyde bir bilgi birikimine sahip olamaz” (Sağırlı, 2015: 5). Okuma yazma becerileri sonraki dönemde sosyal, ekonomik ve psikolojik yönden de gelişimi etkiler. Birey kendisine, ailesine ve toplumun gelişimine katkıda bulunmuş olur. İlk okuma yazma çocuğa yaşamı boyunca kullanacağı okuma yazma becerilerini kazandırmayı amaçlamaktadır. Kayıkçı (2008, s. 424)'ya göre ilk okuma-yazma öğretimi; kaynak olarak, anlamlı işaretlerle kodlama ve alıcı olarak, anlamlı işaretlerin kodlarını çözerek anlamlandırmanın öğretimi içeren bir süreçtir. İlk okuma-yazma öğretimi erken çocukluk döneminde başlayan dil becerilerine okuma ve yazma becerilerinin de kazandırılması amacıyla ilköğretimin birinci basamağında aile okul işbirliği içinde sürdürülen dil öğretimi sürecidir. (Baş, 2006, s. 215). Güneş (2007, s. 21)'e göre okuma-yazma öğretimi bireyin dil ve zihinsel becerilerini geliştirme olarak ele alınmaktadır. Türk dilini öğrenmek,okuduğunu anlayabilmek, duygu ve düşüncelerini anlatabilmek ve bunları yazarak ifade etmek, iyi bir iletişim kurmak için etkili ilk okuma yazma becerileri önem kazanmaktadır. Aynı zamanda sorgulama, problem çözme, analiz yapma, grafik oluşturma, yorumlama gibi beceriler günümüzde önem kazanmıştır. Öncelikle iyi bir okuyucu olmak ve okuduğunu anlamakla başlar. Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'na (1-5. Sınıflar) (MEB, 2009, s. 11) göre ilk okumayazma öğretiminde “Ses Temelli Cümle Yöntemi” benimsenmiştir. Bu yöntemde önce sesler hissettirilir ve yazdırılır. Sesler birleştirilerek hece,heceler birleştirilerek kelime,kelimelerden de cümle oluşturulur. Parçadan bütüne olan tümevarım yöntemi de denilebilir. Okunan ses, hece, kelime ve cümleler dik temel yazı ile yazdırılır. Bu süreçte noktalama işaretleri de aşama aşama verilerek yazım kurallarına uygun bir ilk okuma yazma 3 öğretimi oluşturulmaktadır. Okuma becerilerinde noktalama işaretlerine dikkat ederek bol tekrarlı okuma yazma çalışmaları yapılmaktadır. Birinci sınıfa başlayan çocukların öncelikle okula uyumları sağlanmalıdır. Hazırbulunuşluk düzeyi ilk okuma yazmayı etkilemektedir. İnce motor becerilerini kazanmış, kalem tutmayı öğrenerek gelen çocuklar daha kolay uyum sağlayabilmektedir. Bunun için her çocuk mutlaka okulöncesi eğitim almalıdır. İlk okuma yazma döneminde yanlış tutum ve öğrenmeler sonra ki dönemde de okumaya karşı olumsuz tutum gelişmesine sebep olacaktır. İnsanlığın evriminde en kritik mesleklerden biri öğretmenliktir. Öğretmen geleceğin nesillerini yetiştirirken, aynı zamanda geleceğin toplumunu da şekillendirmektedir (Konan ve Oğuz, 2009: 411). Öğretmenlerin, olumlu tutumlarının, kişisel ve mesleki gelişmelerini olumlu yönde etkilemeleri beklenir. Böyle bir öğretmen, öğrencileri için de olumlu tutum geliştirerek onların kişisel gelişimlerine katkıda bulunabilir. Öğrenciler model aldıkları öğretmenin tutum ve

davranışlarını benimsemekte, kazanımlarını ya kendi akranlarına ya da kendinden sonraki nesillere aktarmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, öğretmenlerin olumlu alışkanlıklara sahip olmalarının önemi de ortaya çıkmaktadır (Konan ve Oğuz, 2013:106-107). İlk okuma yazma sürecinde sınıf öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir. Bu amaçla yapılan çalışmalar incelendiğinde velilerden, çocukların yaşının küçük gelmesinden, ders kitaplarının içerik olarak yetersiz olması, sınıf mevcutlarının fazla olmasından ve teknolojik kaynakların eksikliğinden kaynaklı bir çok sorunla karşılaşıldığı görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları bu sorunları, öğretmen görüşlerine göre belirlemek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri amaçlayan bu çalışma yapılmıştır. Araştırmanın Amacı Bu araştırmanın temel amacı sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda yaşanan ilk okuma-yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini belirlemektir. Problem Cümlesi Sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda yaşanan ilk okuma-yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunları ve sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir? Alt Problemler 1-Sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda ilk okuma-yazma öğretimi sürecinde yaşanan sorunların ilkokul öğretmenlerinin görüşleri nelerdir? 2-Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma-yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin ilkokul öğretmenlerinin çözüm önerileri nelerdir? 4 Sayılılar 1-Sınıf öğretmenlerinin ilkokulda ilk okuma-yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri, sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle saptanabilir. 2-Sınıf öğretmenlerinin ilkokulda ilk okuma-yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile belirlenebilir. Sınırlılıklar Bu araştırma 2021-22 öğretim yılında Malatya ilinde ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin ilk okuma-yazma öğretiminde yaşadıkları sorunları ve çözüm önerilerini belirlemek amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulara verdikleri yanıtlarla sınırlıdır. Tanım ve Kısaltmalar Sınıf Öğretmeni: İlkokula başlayan öğrencilere okuma ve yazma ile temel matematik, sosyal bilgiler, fen bilgisi ve el becerisi gibi eğitimleri veren kişidir. Özel ya da devlete bağlı okullarda çalışabilir. İlk okuma yazma: Erken çocukluk döneminde başlayan dil becerilerine okuma ve yazma becerilerinin de kazandırılmasını sağlayan, temel eğitimin birinci basamağında aile ve okul iş birliği içinde sürdürülen dil öğretimi sürecidir (Baş, 2006). Hazırbulunmuşluk: Bireyin bir davranışı sergilemesi için gerekli donanımına sahip olmasıdır. Bu donanım büyümeyi, olgunlaşmayı, önceki öğrenmeleri, istekliliği, sağlık durumunu vb. içerebilir. İlkokul: Zorunlu öğrenim çağındaki kız ve erkek çocukların temel eğitimini ve öğretimini sağlamak için devletçe açılan ya da açılmasına izin verilen dört yıllık okul. MEB: Milli Eğitim Bakanlığı SÖ: Sınıf Öğretmeni

2. Kuramsal Bilgiler ve İlgili Araştırmalar

Bu bölümde konu ile ilgili alanyazın incelenmiş ve ulaşılan araştırmalar Türkiye’de yapılan araştırmalar öz olarak tanıtılmıştır.

2.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Ö.Erbasan ve Ü.Erbasan (2020) tarafından gerçekleştirilen “Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretimi Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar” adlı araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları sorunları

belirlemektir. Araştırma, 2019 yılı Şubat ayında Afyonkarahisar ili İncehisar ilçesinde görev yapan 9 sınıf öğretmeni ile yüz yüze görüşmeler ile elde edilmiştir. Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştığı sorunları, sınıf öğretmenlerin görüşlerine göre belirlemek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri getirmektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması türünde olup verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 7 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Veriler betimsel analiz ile çözümlenmiş, öğretmenlerin görüşleri doğrudan alıntılar ile sunulmuştur. Araştırmanın sonunda öğretmenlerin; öğrencilerin yeterli hazır bulunuşluğa sahip olmamaları, ailelerden yeterli desteği alamamaları, ders kitaplarının niteliğinin yetersiz olması gibi çeşitli sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Araştırma sonunda bazı bulgulara ulaşılmıştır. Bu bulgular, okulöncesine katılımın artırılması, okula başlama yaşının artırılması, ilk okuma yazma öğretiminde kullanılan ders kitaplarının içeriğinin zenginleştirilmesi gibi bazı öneriler getirilmiştir. Babayiğit ve Erkuş (2017) İlk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunların saptanması ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesini amaçlayan bu araştırma, Erzurum ili Pasinler ilçesindeki ilkokullarda yapılmıştır. 2015 yılı kasım ve aralık aylarında nitel araştırma yaklaşımından durum çalışması benimsenerek gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin seçiminde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Katılımcı sınıf öğretmenlerin en az iki defa birinci sınıf okutmaları temel ölçüt olarak alınmıştır. Ayrıca katılımcıların belirlenmesinde kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılarak 30 sınıf öğretmeniyle görüşme yapılmıştır. 30 sınıf öğretmenin okuttuğu 753 ilkokul birinci sınıf öğrencisi gözlemlenmiştir. Gözlemler 60 ders saati sürmüştür. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ile gözlem formu kullanılmıştır. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazına, gözlemler ise gözlem formuna kaydedilmiştir. Görüşme ve gözlem verileri üzerinde betimsel analiz tekniği uygulanmıştır. Araştırma sonunda, derslerde öğrencilerin sıkıldıkları, çocuklara ailelerin harflerin adlarını öğretme yönünde çaba sarf ettikleri, sınıfların kalabalık olduğu, ailelerin okuma yazmaya geçişte aceleci davrandıkları gibi sorunlar saptanmıştır.

3. Yöntem

Bu bölümde Araştırmanın Modeli, Çalışma Grubu, Veri Toplama Aracı, Veri Toplama Aracının Uygulanması ve Verilerin Analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma olgubilim deseninde nitel bir araştırmadır. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgubilim deseninde amaç bireylerin bir olguya ilişkin yaşantılarını, algılarını ve bunlara yüklediği anlamları belirlemektir. Olgubilim araştırmaları nitel araştırmanın doğasına uygun olarak kesin ve genellenebilir sonuçlar ortaya koymayabilir. Ancak bir olguyu daha iyi tanımamıza ve anlamamıza yardımcı olacak sonuçlar sağlayacak örnekler, açıklamalar ve yaşantılar ortaya koyabilir. Bu yönüyle hem bilimsel alan yazına hem de

uygulamaya önemli katkılar getirebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, Akt. Konan, Bozanoğlu ve Çetin, 2019: 1452).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2021-22 öğretim yılında Malatya ilindeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinden, sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerini belirten 20 kişi oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerine ilişkin demografik bilgiler Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri

Kod	Cinsiyet	Kıdem (yıl)	Yerleşim Yeri
SÖ 1	Erkek	13	Köy/Mahalle
SÖ 2	Erkek	30	Merkez ilçe
SÖ 3	Erkek	20	Merkez İlçe
SÖ4	Erkek	14	Köy/Mahalle
SÖ 5	Kadın	15	Merkez ilçe
SÖ 6	Kadın	26	Merkez ilçe
SÖ 7	Erkek	20	Merkez ilçe
SÖ 8	Kadın	20	İlçe
SÖ 9	Kadın	10	Köy/Mahalle
SÖ 10	Erkek	41	Merkez ilçe
SÖ 11	Kadın	25	Merkez ilçe
SÖ 12	Kadın	26	Merkez ilçe
SÖ 13	Kadın	22	Merkez ilçe
SÖ 14	Kadın	14	Merkez ilçe
SÖ 15	Kadın	16	Merkez ilçe
SÖ 16	Kadın	16	Merkez ilçe
SÖ 17	Erkek	16	Merkez ilçe
SÖ 18	Kadın	15	Merkez ilçe
SÖ 19	Erkek	17	Merkez ilçe
SÖ 20	Erkek	18	Merkez ilçe

Çizelge 1’de görüldüğü üzere katılımcı öğretmenlerin 11’i kadın, 9’u erkek olup SÖ 8 Kimya öğretmenliği mezunu, SÖ 11 çevre mühendisliği mezunu, SÖ 12 ziraat fakültesi mezunu, SÖ 13 Kimya öğretmenliği mezunu diğer katılımcılar ise sınıf öğretmenliği mezunudur. Görüşülen öğretmenlerin tamamının en az 1 kez, en çok 12 kez birinci sınıf okuttuğu yani ilk okuma yazma öğretimi yönünden deneyimli oldukları görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı tezsiz yüksek lisans programında Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği dersini yürüten öğretim üyesi Prof. Dr. Necdet KONAN tarafından geliştirilen ve iki bölümden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Bu yarı yapılandırılmış görüşme formunun birinci bölümünde katılımcı sınıf öğretmenlerinin cinsiyeti, öğretmenlikteki kıdemi ve görev yaptığı okulun bulunduğu yerleşim yerini belirlemeyi amaçlayan altı soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları ve bunların çözümüne ilişkin önerilerini belirlemeyi amaçlayan 10 açık uçlu soru yer almaktadır.

3.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması

Araştırmanın verileri, 2021-22 öğretim yılı bahar yarıyılında, veri toplama aracının uygulanması ile elde edilmiştir. Malatya ilindeki ilkokullarda sınıf öğretmeni olarak görev yapanlardan, ilkokul öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular, araştırmacı tarafından çalışma grubuna google form aracılığıyla ulaşılarak yöneltilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, büyük oranda betimsel analiz ve bazı bölümlerde içerik analizi yaklaşımından yararlanılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımına göre elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya çıkardığı temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık ver verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, Akt. Konan, Yılmaz ve Bozanoğlu, 2017: 109). İçerik analizinde ise temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilmeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilmeye çalışılır

4. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde; araştırmanın amacını yanıtlamak için toplanan verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgularla, bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır. Bulgular ve ilgili yorumlar, araştırma alt problemlerinin düzenlenişindeki sıraya uyularak verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi "Sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda ilk okuma yazma öğretimi sürecinde yaşanan sorunların ilkokul öğretmenlerinin görüşleri" biçiminde düzenlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulmak amacı ile öğretmenlerin google form sorularına verdikleri cevaplardan yapılmıştır.

Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi "Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazmada karşılaştıkları sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?" biçiminde düzenlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulmak amacı ile sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla sorulan sorulara verdikleri yanıtlar içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazmada karşılaştıkları sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerine yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile 11 soru yöneltilmiştir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara ilk olarak “İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan öğrenci kaynaklı sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 2’de verilmiştir.

Çizelge 2. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Karşılaşılan Sorunlar	F
1. Anasınıfına gitmeme	5
2. Öğrencilerin derse ilgisizliği	4
3. Uyum süresi ve tekrar yapmama	3
4. Küçük yaşta okula gelmeleri	3
5. Televizyon,tablet,bilgisayar gibi aletlerle fazla zaman geçirme	3
6. Önceden yanlış öğretilmiş okuma yazma teknikleri	2

Çizelge 2 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde karşılaşılan en önemli sorunun “anasınıfına gitmemeleri ” olduğunu belirttikleri, bunu sırasıyla “öğrencilerin derse ilgisizliği”, “uyum süresi,tekrar yapmama”,“küçük yaşta okula gelmeleri,” “televizyon, tablet, bilgisayar gibi aletlerle fazla zaman geçirme ve “önceden yanlış öğretilmiş okuma yazma teknikleri” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Öğrencilerin ana sınıfına gitmemeleri , hazırlıksız birinci sınıfa başlamaları.” (SÖ 6)

“Öğrencilerin okumaya yönelik motivasyonlarının düşük olması. Yaş grubuna bağlı olarak dersin sıkıcı gelmesi. Kreşe veya anasınıfına gitmemiş ve oyun ihtiyacı tatmin olmamış çocukların derslerde yoğun olarak sıkılması öğrenci kaynaklı yaşadığım sorunlardan.”(SÖ 19)

“İhtiyacı karşılanmamış çocukların derslerde yoğun olarak sıkılması, öğrenci kaynaklı yaş, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesi önemli, öğrencinin anlama seviyesi ve okula olan ilgi ve merakı öğrencinin okuma yazmaya geçiş hızını etkiliyor. Anaokuluna gitmiş, anlama düzeyi iyi öğrenci daha kolay okumaya geçiyor.” (SÖ 8)

“Öğrencilerin televizyon, tablet, bilgisayar gibi uğraşlara daha çok zaman ayırmaları ve derslere yeterince vakit ayırmamaları. Öğrencilerin sorumluluk bilincinde olmaması. Çocukların her istediği oluyor ve doyumsuzlar.”(SÖ 16)

“Önceden yanlış öğretilmiş okuma yazma teknikleri de ilk okuma yazmada sorun teşkil etmektedir.”(SÖ 14)

“Harfleri birleştirememe, evde tekrar yapmama ve okumayı öğrenmeye istekli olmama. Bunun yanında öğrencilerin evde tekrar yapmamaları, okula uyum süresinin kısa olması ve motivasyon eksikliği olarak sorunlar belirtilmiştir.”(SÖ 15)

Öğretmenlerin ilk okuma yazma sürecinde karşılaştığı öğrenci kaynaklı sorunlar bir bütün olarak incelendiğinde öğrencilerin anasınıfına gitmemeleri, ilgisiz olması, uyum süreci ve evde tekrar yapmama, önceden öğretilmiş yanlış okuma yazma teknikleri, teknolojik aletlerle fazla zaman geçirilmesi ve bunlara sınırlılık getirilmemesi, öğrencilerin yeterli sorumluluk bilincine sahip olmaması ve motivasyonlarının düşük olması gibi sorunlarının dile getirildiği görülmektedir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara ikinci olarak “İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan aile kaynaklı sorunlar nelerdir?” sorusu yönetilmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 3’de verilmiştir.

Çizelge 3. Sınıf Öğretmenlerinin ilk okuma yazma Sürecinde Aile Kaynaklı Sorunlara İlişkin Bulgular

Karşılaşılan Sorunlar	F
1.Ailelerin ilgisiz olması	11
2. Eski bilgi ve tekniklerle harflerin yanlış öğretimi	5
3. Ailelerin öğrenim düzeyinin düşük olması	6

Çizelge 3 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde aile kaynaklı karşılaşılan en önemli sorunun “ailelerin ilgisiz ” olduğunu belirttikleri, bunu sırasıyla “eski bilgi ve tekniklerle harflerin yanlış öğretimi ” ve “ailelerin öğrenim düzeylerinin düşük olması ” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde aileden kaynaklı sorunlara ilişkin sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

İlgisiz aile çocuğun okula geliş gidişinden evde yeterli desteği alamamak süreci uzatıyor. İlgili ve destekleyici aile süreci kolaylaştırıyor.(SÖ 8)

“Ailelerin eğitim öğretime önem vermemesi ailenin öğretmenle yeterince iletişime geçmemesi. Ailelerin okuma yazma öğretiminde yeterli bilgiye sahip olmaması, harfleri alfabetik sıraya göre vermeleri harflerin yazım yönlerine dikkat etmemeleri. Örneğin “k”sesini “ ke” diye söylemeleri .”(SÖ 17)

“Harflerin hangi sırayla verildiklerini bilmedikleri için alfabetik olarak sırasıyla ilerlediğimizi düşünüyorlar. En büyük sorun velilerin sesleri çıkartışının değiştirmesi. “be” demiyoruz “b” demeleri gerekirken onlar daha çok kendi yöntemlerini uygulamaya çalışıyorlar. Seslerin çıkartılışına dair ama hala bazı öğrenciler o seslere t'lara “te”, k'lara “ke” gibi yanlış ifade ediyorlar.”(SÖ 19)

“Ailelerin eğitim seviyelerinin düşük olması, eğitime bakış açılarının yetersiz olması, eğitimden beklentilerinin olmaması gibi sorunlardan dolayı ailelerin okula bakış açıları yeterince olumlu değil. Bu da sorun teşkil ediyor.” (SÖ 20)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde aile kaynaklı sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri bir bütün olarak incelendiğinde ailelerin ilgisiz oluşu, eğitimlerinin düşük olması sebebiyle ailelerin çocuklarına yeterli desteği

sağlayamaması, iletişimin sağlıklı yürütülememesi, ailelerin yanlış öğrenmelere sebep olması ve eğitime gereken önemin verilmemesi sorunlarının dile getirildiği görülmektedir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara üçüncü olarak “İlk okuma yazmada karşılaşılan öğretim materyali kaynaklı sorunlar nelerdir?” sorusu yönetilmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 4’de verilmiştir.

Çizelge 4. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Sürecinde Öğretim Materyali Kaynaklı Sorunlara İlişkin Bulgular

Karşılaşılan Sorunlar	F
1. Kaynak kitaplarının yetersiz ve içerik olarak zayıf olması	15
2. Yeterli kaynak var	2
3. Yardımcı kaynak olmaması	1
4. Akıllı tahtanın olmaması	1
5. İnternetin her yere ulaştırılması	1

Çizelge 4 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğretim materyali kaynaklı en önemli sorunun “kaynak kitapların yetersiz ve içerik olarak zayıf olması” olduğunu belirttikleri, bunu sırasıyla “yeterli kaynağın olduğu”, “yardımcı kaynak olmaması”, “akıllı tahtanın olmaması” ,“internetin her yere ulaştırılmaması ” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğretim materyali kaynaklı sorunlara ilişkin sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Çalıştığım okullarda teknolojik imkân olarak herhangi bir eksiklik hissetmedim, fakat ders araç gereçleri yani kitap, defter gibi materyal kullanımlarında ders kitaplarının yetersiz olduğu kanaatindeyim. Ders kitaplarının yetersizliği ile birlikte yardımcı kitap kullanımımız biliyorsunuz sıkıntılı. Yeterli desteği alamıyoruz o noktada.”(SÖ 19)

“Kaynakların ve ders kitaplarının içerik olarak yetersiz olması.”(SÖ 18)

“Ders kitapları ilk okuma yazma konusunda yetersiz kalmaktadır.Kaynak kitap kullanma zorunluluğu oluşmaktadır. Bu da veliyi ekonomik olarak zorlamaktadır. Dolayısıyla öğretmen daha çok fotokopi çekmekte kaynak arayışına gitmektedir.”(SÖ 17)

“İnternetin her yere ulaştırılmaması,kırtasiye malzemelerine ulaşılr olmaması, öğretmenin sıkıntılarının giderilmemesi kafasının rahat olup derse hazırbulunuşluk düzeyinin yüksek olarak derse girmemesi.”(SÖ 13)

“Yardımcı kaynak alınabilir çünkü ders kitapları eksik kalıyor.”(SÖ10)

Öğretmenlerin ilk okuma yazma sürecinde karşılaştığı öğretim materyali kaynaklı sorunlar incelendiğinde çokça dile getirilen sorunun ders kitaplarının yetersizliği olduğu görülmektedir. Öğretmenler ders kitaplarında yer alan çalışmaların okuma yazma öğretimi için yeterli olmadığını ve bu sebeple yardımcı kaynaklara ihtiyaç duyduklarını ancak yardımcı kaynaklarında ailenin ekonomik durumunu sarstığını

belirtmektedirler. Bunun haricinde okulların teknolojik olarak yeterli donanıma sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara dördüncü olarak “İlk okuma yazmada karşılaşılan sorunları çözmeye kullanılan yöntem ve teknikler nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 5’de verilmiştir.

Çizelge 5. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Sürecinde Karşılaşılan Sorunları Çözmede Kullanılan Yöntem ve Tekniklere İlişkin Bulgular

Karşılaşılan Sorunlar	F
1. Ödül ve tekrar	6
2. Güdüleme, oyun, drama	5
3. Aile ile işbirliği	4
4. Kaynak tavsiyesi	3
5. Rehberlik çalışması	2

Çizelge 5 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde kullandığı yöntem ve tekniklerde en fazla “ödül ve tekrar” olduğunu belirttikleri, bunu sırasıyla “güdüleme, oyun, drama”, “aile ile işbirliği”, “kaynak tavsiyesi”, “rehberlik çalışması” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğretim yöntem ve tekniklere ilişkin sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Özellikle çocuklarla birebir ilgileniyorum. Yani toplu olarak anlatımın dışında ya da verdiğim toplu etkinliklerin dışında birebir ilgileniyorum. Tekrar yaptırmaya çalışıyorum.”(SÖ 19)

“Güdüleme, ödül, tekrar, oyun drama.”(SÖ 20)

“Öğrencilerle ve velilerle görüşmek, rehberliğe yönlendirme.”(SÖ 2)

“Yaparak yaşayarak, gözlem, somut olay.”(SÖ 7)

“Öğretmen öğrenci ve aile üçgenindeki bütün paydaşları üzerlerine düşen görevleri yerine getirmesi gerekli öğrencinin ya da öğretmenin ya da velinin sorumluluğunu yerine getirememesi sürecin çok uzamasını ve okuma yazma sürecini verimsiz geçmesine neden oluyor. Süreç uzadıkça öğrenci algılama kapasitesi düşüyor.”(SÖ 8)

“Güdüleme ödüllendirme özel problemler tanımlanmalı.”(SÖ 16)

Öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştığı sorunları çözmek için kullandıkları yöntemler incelendiğinde velilerle iletişimi artırdıkları, kaynak kitap kullanımına yöneldikleri, gözlem, drama, oyun, rehberlik çalışmaları, öğrencilerle birebir ilgilendikleri, tekrar çalışmalarına sıkça yer verdikleri, çocuğun ilgi ve isteğini artırmak için ödüllendirdikleri görülmektedir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara beşinci olarak “Öğretim ortamından (fiziksel ortam) kaynaklı sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 6’de verilmiştir.

Çizelge 6. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Sürecinde Öğretim Ortamından(fiziksel ortam) Kaynaklı Sorunlara İlişkin Bulgular

Karşılaşılan Sorunlar	F
1. Kalabalık sınıflar	6
2. Yetersiz ışıklandırma	4
3. Sınıfların dar olması ve derslik sayısının yetersizliği	2
4. Öğrenci seviyesine uygun olmayan masa ve sıra	2
5. Okul çevresinden gelen gürültü	1
6. Sorun yok	5

Çizelge 6 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde Öğretim ortamından (fiziksel ortam) kaynaklı sorunlar en fazla “kalabalık sınıflar” olduğunu belirttikleri, bunu sırasıyla , “yetersiz ışıklandırma”, “sınıfların dar olması ve derslik sayısının yetersizliği” ve “öğrenci seviyesine uygun olmayan masa ve sıra” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğretim ortamından (fiziksel ortam) kaynaklı sorunlara sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Sınıf ortamlarının çok kalabalık olması, öğretmenin sınıf yönetimi konusundaki eksiklikleri, teknolojik araçlardan yeterince faydalanamamak, okulda kendini güvende hissetmeyen öğrenci derse odaklanamıyor.”(SÖ 8)

“Öğretim ortamları bazen dar olabiliyor ve uygulama alanları yok.”(SÖ 2)

“Yetersiz aydınlatma ısı öğrenci seviyesine uygun olmayan sıra ve masa.”(SÖ 7)

“Bütün sınıflarda akıllı tahta olmaması.”(SÖ 12)

“Sınıfların kalabalık olması masa ve sıraları zarar görmüş olması ve ışıklandırma.”(SÖ 13)

“Isı-ışık, internet, sınıfların kalabalık olması, öğretim metaryallerinin yetersizliği, okula-öğretmene uyum gösterme.”(SÖ 14)

“Sınıfların küçük olması bilgisayar ve yazıcının olmaması sıraların büyük olması gibi.”(SÖ 15)

Öğretmenlerin ilk okuma yazma sürecinde karşılaştığı öğretim ortamından (fiziksel ortam) kaynaklı sorunlar incelendiğinde çokça dile getirilen sorunun sınıfların kalabalık olması olduğu görülmektedir. Öğretmenler sınıf ortamında yetersiz ışık olduğunu dile getirmiştir.Sınıf ısısının yetersiz olduğu görülmüştür. Sınıfların dar olması, uygulama için alan olmaması da sorun teşkil etmektedir. Öğrencilerin yaş grubuna uygun sıra ve masa olmaması olumsuz etkilemektedir. Akıllı tahta olmayan sınıflarda etkili bir öğretim gerçekleştirilememektedir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara altıncı olarak “Üniversite eğitiminin ilk okuma yazma öğretimi için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazandırma durumu nedir?” sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 7’de verilmiştir.

Çizelge 7. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Sürecinde Üniversite Eğitiminin İlk Okuma Yazma Öğretimi için Gerekli Olan Bilgi ve Beceri Kazandırma Kaynaklı Sorunlara İlişkin Bulgular

Karşılaşılan Sorunlar	F
1. Bilgi ve beceri kazandırmada yetersiz	6
2. Bilgi ve beceri kazandırmada yeterli	5
3. Mezun olunan dönemle şimdiki sistemin farklı olması	3
4. Tecrübe ile bilgi ve beceri kazandım	3
5. Pratikte uygulama yetersiz	2
6. Staj süresi uzatılmalı	1

Çizelge 7 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde üniversite eğitiminin ilk okuma yazma öğretimi için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazandırma kaynaklı sorunlar en fazla “Üniversite eğitiminin yetersiz” olduğunu belirttikleri, bunu sırasıyla “Bilgi ve becerinin yeterli” ve “Mezun olunan dönemle şimdiki sistemin farklı olması” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde üniversite eğitiminin ilk okuma yazma öğretimi için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazandırma kaynaklı sorunlara sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Üniversitelerin ilk okuma yazma öğretimi için çok yetersiz olduğunu düşünüyorum. Ben kendim ilk okuma yazmayı süreç içinde her okuttuğum sınıftan bir şeyler öğrenerek ilerlettim, bu konuda başarılı olduğumu düşünüyorum ama bu başarımda maalesef üniversitede kazandığım hiçbir bilginin faydasını gördüğümü söyleyemem.”(SÖ 8)

“Yeterli değil yada zengin değil. Maalesef ki üniversitedeki aldığımız eğitimle şuan kullandığımız eğitim yöntemi aynı değil.”(SÖ 9)

“Oldukça yüksek branşında uzmanlaşıyorsun, yöntem teknik bilgilerini bildiğin için yanlış yöntem uygulandığında doğru yöntem uygulamayı gerektirdiğini biliyorsun sabırlı olmayı, her durumla karşılaşılabileceğini anlıyorsun, eğitim bilimleri dersleri zaten bu yüzden konuya hakim oluyorsun.”(SÖ 14)

“Kesinlikle katılmıyorum ilk okuma yazma öğretimi becerilerini öğrencilerimle kazandım.”(SÖ 15)

“Benim mezun olduğum dönemde aldığım ilk okuma yazma dersiyle şimdi uygulanan ses temelli sistem verilmedi. Atandıktan sonra uygulamalı olarak öğrendim.”(SÖ 16)

“Üniversitede ilk okuma yazma dersinde verilen eğitim ile ses temelli yöntemin uyuşmaması.”(SÖ 17)

“Üniversitelerde eğer kaliteli öğretmen yetiştirilmesi isteniyorsa teorik bilgilerin yanında pratiğe dökülmesi gerekiyor. Mesela staj süresinin uzatılması, uygulamaya ağırlık verilmesi daha etkili olacaktır.”(SÖ 18)

Sınıf öğretmenlerin bir bölümü, lisans eğitimlerinin ilk okuma yazma öğretimi için gerekli bilgi ve beceriyi kendilerine kazandırmadığını dile getirmektedirler. Bu öğretmenler, lisans eğitimi sırasında uygulamalı eğitimlere yeterince yer verilmediğini ve bu sebeple öğretmenliğin ilk yıllarında zorlandıklarını

söylemişlerdir. Üniversite eğitiminin yetersiz olduğunu tecrübeyle daha çok öğrenildiğini görmekteyiz. Mezun olunan dönemle şimdi uygulanan sistemin farklı olması da ilk okuma yazma öğretimini olumsuz etkilemektedir. Staj süresinin yeterli olmadığı belirlenen sorunlar arasındadır.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara yedinci olarak “İlk okuma yazma öğretiminde sınıf mevcudunun olumlu ya da olumsuz etkileri nelerdir?” sorusu yönetilmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 8’de verilmiştir.

Çizelge 8. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Sürecinde İlk Okuma Yazma Öğretiminde Sınıf Mevcudunun Olumlu ya da Olumsuz Etkileri Kaynaklı Sorunlara İlişkin Bulgular

Karşılaşılan Sorunlar	F
1. Fazla öğrenciyle verimli olmuyor	11
2. Kalabalık sınıflarda her öğrenciye yeterince zaman ayrılmıyor	3
3. 25 ve üstü olumsuz etkiliyor	3
4. 30 üstü ve 20 altı olumsuz etkiliyor	2
5. Kalabalık sınıflarda öğretmen ve öğrenci motivasyonu düşüyor	1

Çizelge 8 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde sınıf mevcudunun olumlu ya da olumsuz etkileri kaynaklı sorunlarda en fazla “fazla öğrenciyle verimli olmuyor” olduğunu belirttikleri, bunu sırasıyla “Kalabalık sınıflarda her öğrenciye yeterince zaman ayrılmıyor”, “25 ve üstü olumsuz etkiliyor”, “30 üstü ve 20 altı olumsuz etkiliyor” ve “Kalabalık sınıflarda öğretmen ve öğrenci motivasyonu düşüyor” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde sınıf mevcudunun olumlu ya da olumsuz etkileri kaynaklı sorunlara sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Çok kalabalık olması dezavantaj. 20 kişinin üstüne çıkınca sınıf mevcudu öğretmen birebir ilgilenmesi zorlaşıyor. 10 kişinin altında olması da aslında dezavantaj öğrenciler arasında etkileşim az oluyor sınıf mevcudu 10 ile 20 arasında olursa ideal bir sınıf mevcudu olur.”(SÖ 15)

“Sınıf mevcudu öğretmenin ve öğrencilerin okula motivasyonu çok çok etkileyen bir faktör. Çok kalabalık ortamlarda öğrencilerin odaklanması ve öğretmenin zamanını öğrencilere bölüştürmesi kişi başına düşen zaman çok daha azalıyor. Öğretmenin sınıf yönetimi yapabilmesi daha çok zorlaşıyor. Sınıf mevcudunun artmasından kaynaklı sorunlu öğrenci sayısı da artıyor, artınca da o öğretmenin işine odaklanması zorlaşıyor.”(SÖ 8)

“Sınıf mevcudu fazlaysa ilk okuma yazma geride kalan öğrenciler oluyor. En fazla 25 öğrenci olmalı.”(SÖ 16)

“Az sayıdaki öğrenci demek neredeyse bire bir eğitim alıyor olması demek.”(SÖ 9)

“30 üstü ve 20 altı olumsuz etkiler.”(SÖ 3)

“Kalabalık sınıflar verimsiz, 15-20 kişilik sınıflar harika olur.”(SÖ 14)

“Sınıf mevcutlarının az olması olumlu kalabalık olması ise olumsuzluğu gösteriyor.”(SÖ 6)

“Sınıf mevcudu en fazla 20 öğrenci olmalı.”(SÖ 12)

“Öğrenci sayısının maksimum 25 minimum 15.”(SÖ 7)

Öğretmenlerin ilk okuma yazma sürecinde karşılaştığı sınıf mevcudunun olumlu ya da olumsuz etkileri kaynaklı sorunlar incelendiğinde en fazla sınıf mevcudunun fazla olması ilk okuma yazma öğretimini olumsuz etkilediği görülmüştür. Bu öğretmenler kalabalık sınıflarda öğrencilerle bire bir ilgilenmede sorun yaşadıklarını ifade etmiştir. Sınıf mevcudunun fazla olması öğretmen ve öğrenci motivasyonunu da düşürmektedir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara sekizinci olarak “İlk okuma yazma öğretiminde ders kitapları ve yardımcı kaynaklar hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusu yönetilmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 9 'de verilmiştir.

Çizelge 9. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Sürecinde İlk Okuma Yazma Öğretiminde Ders Kitapları ve yardımcı kaynaklardan kaynaklı Sorunlara İlişkin Bulgular

Karşılaşılan Sorunlar	F
1. İçerik olarak yetersiz	13
2. Yardımcı kaynaklar eksik	3
3. Ders kitaplarının harf öğretimine çok az yer vermesi	1
4. Bazı kaynaklarda yetersiz bilgi olması	1
5. Yeterli olduğunu düşünüyorum	2

Çizelge 9 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde ders kitapları ve yardımcı kaynaklar hakkındaki kaynaklı sorunlarda en fazla “ders kitaplarının içerik olarak yetersiz olması” olduğunu belirttikleri, bunu sırasıyla “Yardımcı kaynakların eksik olması”, “Ders kitaplarının harf öğretimine çok az yer vermesi” ve “ Bazı kaynaklarda gereksiz bilgi olması ” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde ders kitapları ve yardımcı kaynaklardan kaynaklı sorunlarda kaynaklı sorunlara sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Ders kitaplarının yetersiz olduğunu düşünüyorum milli eğitim ders kaynakları konusunda kendini geliştirmesi gerekiyor. Ders kitaplarındaki okuma metinleri ve yazma metinleri çok az ve yetersiz. Çocukların okulda yazdıkların haricinde bir ödev kitabı gibi ek bir materyelin verilmesi gerekiyor ve okuma yazma kitabının fasiküller halinde olması öğrencinin işini daha çok kolaylaştırır.”(SÖ 8)

“Ders kitapları yetersiz içerik sunuyor, yardımcı kaynaklar ise gerekli.”(SÖ 13)

“İlk okuma yazma içinde olsa sonra da olsa ders kitapları yetersiz. Öğretmen sürekli fotokopi çekiyor.”(SÖ 14)

“Ders kitapları yetersiz ek kaynak kullanılmalıdır.”(SÖ 16)

“Ders kitaplarının yetersiz olması etkinlik için yardımcı kitaplara gerek duyulması.”(SÖ 9)

“Ders kitaplarının harf öğretimine çok az yer vermesi.”(SÖ 4)

“Devlet ders kitapları ve yardımcı destek kitaplar yeterlidir.”(SÖ 2)

Öğretmenlerin ilk okuma yazma sürecinde karşılaştığı ders kitapları ve yardımcı kaynaklardan kaynaklı sorunlar incelendiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ders kitaplarının yetersiz olduğunu ve ek kaynaklara ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Ders kitaplarındaki okuma metinlerinin yazma metinlerinin çok az ve yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Okuma yazma kitaplarının fasikül olarak verilebileceğini ilk okuma yazmada daha etkili olacağı düşünülmektedir. Ders kitapları yetersiz olduğu için ek olarak fotokopi çekilmektedir. Bazı öğretmenlerde ders kitapları ve kaynakların yeterli olduğunu dile getirmiştir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara dokuzuncu olarak “ Velilerin öğrencilere sunduğu çalışma ortamı hakkındaki görüşleriniz nelerdir? ” sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 10 'da verilmiştir.

Çizelge 10. Sınıf Öğretmenlerinin ilk okuma yazma Sürecinde Velilerin Öğrencilere Sunduğu Çalışma Ortamından Kaynaklı Sorunlara İlişkin Bulgular

Karşılaşılan Sorunlar	F
1. Çalışabileceği odası yok	8
2. Çalışma ortamları yetersiz	6
3. Maddi imkanları aynı değil	2
4. Bölgeye göre değişiklik gösterir	1
5. Bazı veliler duyarsız	1
6. Çalışma alanı yeteri	2

Çizelge 10 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde “ Velilerin öğrencilere sunduğu çalışma ortamı kaynaklı sorunlarda en fazla “odasının olmaması” olduğunu belirttikleri, bunu sırasıyla “çalışma ortamının yetersiz olması”, “maddi imkanların aynı olmaması”, “ bölgeye göre değişiklik göstermesi ” ve “ bazı velilerin duyarsız olması ” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde velilerin öğrencilere sunduğu çalışma ortamı kaynaklı sorunlara sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Çalışma ortamları %90 yetersiz öğrenciler televizyonun bulunduğu bir ortamda bütün aile bireyleri ile beraber ders çalışmaya çalışıyor ve ödevlere odaklanamıyor.”(SÖ 8)

“Ailelerin maddi imkanları aynı olmadığından çalışma ortamları maalesef ki her çocuğa sağlanamıyor.”(SÖ 9)

Bazı veliler bu konuda çok duyarlı bazıları da maalesef duyarsız.(SÖ 15)

“Yetersiz görüyorum maddi imkanları kısıtlı aileler ayrı odalar oluşturmuyor ,sobalı evlerde herkes bir arada olduğu için çok verim sağlanamıyor.”(SÖ 14)

“Çoğu öğrencilerin çalışma alanı yok. Televizyon olan odada ve kalabalık bir ortamda ders çalışılmıyor.”(SÖ16)

Öğretmenlerin ilk okuma yazma sürecinde karşılaştığı süreçte velilerin öğrencilere sunduğu çalışma ortamı kaynaklı sorunlar incelendiğinde çoğu öğrencinin odası olmadığı için çalışma alanı da olmadığıdır. Çalışma alanı olsa bile yetersiz kalmaktadır. Sobalı olan evlerde çocuk televizyon olan odada çalışmak zorunda kalmaktadır. Bu da pek verimli bir çalışma olmamaktadır. Bunun yanında maddi imkansızlıklar sebebiyle çocuğa ayrı bir oda verilemiyor.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara onuncu olarak “İlkokullarda ilk okuma yazma öğretimini destekleyici teknolojik kaynakları yeterliliği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 11 'de verilmiştir.

Çizelge 11. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Sürecinde İlkokullarda İlk Okuma Yazma Öğretimini Destekleyici Teknolojik Kaynakları yeterliliği Sorunlara İlişkin Bulgular

Karşılaşılan Sorunlar	F
1. Teknolojik kaynaklar yetersiz	5
2. Akıllı tahta olmalı	5
3. Bölgeye göre değişir	1
4. Kırsalda yetersiz	1
5. Teknolojik kaynaklar yeterli	8

Çizelge 11 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde İlkokullarda ilk okuma yazma öğretimini destekleyici teknolojik kaynakları yeterliliği kaynaklı sorunlarda en fazla “ teknolojik kaynakların yetersiz olması” olduğunu belirttikleri, bunu sırasıyla “ akıllı tahtanın olması gerektiği ” ,“ bölgeye göre değişiklik göstermesi ” ve “ kırsalda kaynakların yetersiz olması ” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde İlkokullarda ilk okuma yazma öğretimini destekleyici teknolojik kaynakları yeterliliği kaynaklı sorunlara sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Akıllı tahta olan sınıflar bu konuda avantaj fakat akıllı tahta veya bilgisayarı olmayan sınıflar dezavantaj.”(SÖ 15)

“Akıllı tahta yeterlidir. Bunun yanında okuldaki fotokopi makinesi kullanarak ödev veriliyor.”(SÖ 16)

“Bizim okulumuzda gerekli teknolojik araçların çoğu var akıllı tahta bence ilk okuma yazma da olmazsa olmaz bir materyal akıl tahtadan farklı eğitim programları ile görsel sesli ve eğlenceli bir şekilde ilk okuma yazma süreci ilerliyor.”(SÖ 8)

“Destekleyecek teknolojik kaynakları yetersiz bu yetersizliğin giderilmesi öğrencilerin başarısını artıracaktır.”(SÖ 6)

“Teknolojik kaynaklar yeterlidir. Gayet etkin şekilde kullanılmaktadır.”(SÖ 2)

“Okullarımız maalesef ki teknolojik kaynak yönünden yeterli değil.”(SÖ 9)

“Şehir merkezlerinde yeterli iken kırsal bölgelerde yetersiz.”(SÖ 13)

Öğretmenlerin ilk okuma yazma sürecinde karşılaştığı süreçte ilk okuma yazma öğretimini destekleyici teknolojik kaynakları yeterliliği kaynaklı sorunlar incelendiğinde öğretmenlerin çoğunluğu teknolojik kaynakların yeterli olduğunu düşünmektedir. Akıllı tahtanın ilk okuma yazmada çok fazla etkili olduğunu, hem görsel hem de işitsel olarak etkin kullanıldığı görülmektedir. Şehir merkezlerinde bu teknolojik imkanlara ulaşmanın daha kolay olduğunu ve merkezde eksikliğin çok fazla olmadığını düşünmektedirler. Teknolojik kaynakların eksikliğinin giderilmesi öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyecektir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara son olarak “İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan diğer sorunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 12 'de verilmiştir.

Çizelge 12. Sınıf Öğretmenlerinin ilk okuma yazma Sürecinde karşılaşılan diğer Sorunlara İlişkin Bulgular

Karşılaşılan Sorunlar	F
1. Yabancı uyruklu öğrenciler ve dil problemi	2
2. Öğrencilerin algı seviyesi ve öğrenme güçlüğü	2
3.Sorun yok	5

Çizelge 12 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde karşılaştığı diğer sorunlardan en fazla yabancı uyruklu öğrencilerin olması ve dil problemi olduğu, bunun dışında öğrencilerin algı seviyesi ve öğrenme güçlüğü olması diğer sorunlardandır.Beş öğretmenimiz sorun olmadığını, geriye kalan öğretmenlerimiz ise yukarıda sorulan sorularla aynı cevabı vermiştir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde karşılaştığı diğer sorunlara sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Öğrenme güçlüğü çeken çocukların tespit edilmesi ve bunla ilgili çalışma yapılması ve rehber öğretmenine yönlendirilmesi gerekir. Aileler ile iş birliği içinde olmalı.”(SÖ 17)

“Öğrencilerin algı seviyeleri çok farklı eğer algı seviyesi düşük ise aile öğretmen ya da hiçbir kaynak bu çocuğu okumaya geçme hızına destek olamıyor.”(SÖ 8)

“Yabancı uyruklu öğrencilerin çoğalmasında sorun. Bu velilere ve öğrencilere Türkçe kursu zorunlu olmalı.”(SÖ 3)

“Her öğrencinin yeteneğine odaklı eğitim düzeni kurulmalı, geliştirilmeli.”(SÖ 2)

Öğretmenlerin ilk okuma yazma sürecinde karşılaştığı süreçte ilk okuma yazma öğretimini destekleyici teknolojik kaynakları yeterliliği kaynaklı sorunlar incelendiğinde yabancı uyruklu

öğrencilerin dil probleminden kaynaklı sorunlar yaşandığı anlaşılmaktadır. Öğrenme gücünü çeken öğrencilerin tespit edilmesi ve aile ile işbirliği içinde olunması gerekliliği gözlenmiştir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi “İlkokul öğretmenlerinin ilk okuma-yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin ilkökul öğretmenlerinin çözüm önerileri nelerdir?” biçiminde düzenlenmiştir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacı ile sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla sorulan sorulara verdikleri yanıtlar içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazmada karşılaştıkları sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerine yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile 10 soruya çözüm önerileri istenmiştir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara ilk olarak “İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan öğrenci kaynaklı sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve çözüm önerileri istenmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri çözüm önerileri analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 13’te verilmiştir.

Çizelge 13. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenci Kaynaklı Sorunlara İlişkin Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Çözüm Önerileri	F
1. Ana sınıfı zorunlu olmalı	8
2. Veli işbirliği	6
3. Ailelerin çocuklara görev vermesi	2
4. Okullar cazip hale getirilmeli	1
5. Evde bol bol tekrar	1
6. Düzenli okula devam	1
7. Yaşını doldurmalı	1

Çizelge 13 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğrenci kaynaklı sorunlara verilen çözüm önerilerinde en fazla “Ana sınıfının zorunlu olması” olduğu bunu sırayla “veli işbirliği”, “ailelerin çocuklara görev vermesi”, “okulların cazip hale gelmesi”, “evde bol bol tekrar”, “düzenli okula devam” ve “yaşını doldurmaları” izlediği görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğrenci kaynaklı sorunlara verilen çözüm önerilerine sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Ana okuluna devam edilmeli, aile çocuğun ilgisini okula çekmek için yeterli çabayı göstermeli.”(SÖ 8)

“Okulların daha cazip hale getirilmesi yani donatımsal eksikliklerin giderilmesi.”(SÖ 9)

“Ailelerin çocuklara görev vermesi tablet televizyon bilgisayar gibi teknolojik aletlerin sınırlandırılması gerekmektedir.”(SÖ 16)

“Anaokulu zorunlu olmalı, teknoloji kullanımına sınırlama getirilmeli, okula 7 yaşında başlamaları.”(SÖ 17)

“Çocuk öğrenmemiş olarak gelmeli, anaokulu eğitimi almalı.”(SÖ 14)

“Düzenli okula devam.”(SÖ 5)

“Veli ile işbirliği yapma öğrenci ile birebir çalışma ve öğrencinin istekli olması için ödüller verme.”(SÖ 15)

“Anasınıfı zorunlu olmalı ve küçük yaşta gönderilmemelidir.”(SÖ 19)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğrenci kaynaklı sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin çözüm önerileri bir bütün olarak incelendiğinde öğrencilerin mutlaka ana sınıfa giderek ilk okuma yazmaya hazır olarak gelmeleri gerekmektedir. Küçük yaşta okula gelen çocukların algılamada ve soyut kavramları öğrenmede zorlandığını ifade edebiliriz. Velilerin öğretmenle iş birliği içinde olması ilk okuma yazmada başarı düzeyini arttıracaktır. Çocuğa evde mutlaka sorumluluklar verilmeli ve teknolojik aletler sınırlandırılmalıdır.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara ikinci olarak “İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan aile kaynaklı sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve çözüm önerileri istenmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri çözüm önerileri analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 14’te verilmiştir.

Çizelge 14. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazmada Aile Kaynaklı Sorunlara İlişkin Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Çözüm Önerileri	F
1. Velilerle işbirliği ve sık veli toplantısı	9
2. Aileler bilinçlendirilmeli ve seminer verilmeli	6
3. Veli hatalarının bildirilmesi	2
4. Derse teşvik etmeli	1
5. Sesler doğru çıkarılmalı	1
6. Farkındalık oluşturma	1

Çizelge 14 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde aile kaynaklı sorunlara verilen çözüm önerilerinde en fazla “Velilerle işbirliği ve sık veli toplantısı” olduğu bunu sırayla “Aileler bilinçlendirmeli ve seminer verilmeli”, “Veli hatalarının bildirilmesi”, “Derse teşvik etme”, “Sesler doğru çıkarılmalı” ve “Farkındalık oluşturma” izlediği görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde aile kaynaklı sorunlara verilen çözüm önerilerine sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Aileyle okul işbirliği veli ve öğretmen diyalogu çok önemli. Öğretmenin çocuğa ve aileye doğru yol göstermesi ve ailenin bu çözümleri uygulaması okul başarısını artırıyor.”(SÖ 8)

“Okul aile işbirliğinin daha da yoğunlaştırılması düzenli toplantıların ve durum değerlendirmelerinin yapılması.”(SÖ 9)

“Ailelerin eğitim seviyesi yükseltilmeli gerekirse öğretmenle sürekli diyalog kurmaları gerekmektedir.”(SÖ 16)

“Emin olmadıkları bilgiyi öğretmemeleri gerekir. Çocuklarla yeteri kadar ilgilenmeleri gerekir.”(SÖ 17)

“Ses temelli yöntemin ailelere anlatılması ve öğretmenle iş birliği yapılması.”(SÖ 18)

“Ailelere çocuklarının başarısında kendilerinin de önemli bir faktör olduklarını toplantılarla anlatılması.”(SÖ 6)

“Sık sık veli toplantıları yapılarak sürece veliyi de etkin bir şekilde katılmalarını sağlamak.”(SÖ 4)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde aile kaynaklı sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin çözüm önerileri bir bütün olarak incelendiğinde velilerle işbirliği içinde olmaları ve sık sık veli toplantısı yapmaları, sürece mutlaka aileyi de dahil etmek gerekliliği görülmüştür. Aileler doğru bir şekilde ilk okuma yazma öğretmeleri için bilinçlendirilmeli gerekirse seminerde verilmelidir. Veli sesleri ve harflerin yazılışını yanlış öğretiyorsa hemen müdahale etmeli ve gerekli açıklamalar veliye yapılmalıdır. Çocuğu aile teşvik etmeli ödüllendirmeli gerekirse. Öğretmen aileyle iletişim kurarak farkındalık oluşturmalıdır.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara üçüncü olarak “İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan öğretim materyali kaynaklı sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve çözüm önerileri istenmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri çözüm önerileri analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 15’te verilmiştir.

Çizelge 15. Sınıf Öğretmenlerinin Öğretim Materyali Kaynaklı Sorunlara Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Çözüm Önerileri	F
1. Ders kitapları içerik olarak zenginleştirilmeli	4
2. MEB ek kaynak basmalı ve göndermeli	4
3. Ek kaynak temin edilmeli	2
4. Derse teşvik etmeli	1
5. Ek çalışmalar verilmeli	1
6. Etkinlikler arttırılmalı	1
7. Kaynaklar uzman kişilerce hazırlanmalıdır	1
8. Fırsat ve imkan eşitliği sağlanmalıdır.	1
9. İnternet her yere ulaştırılmalıdır.	1
10. Yeterli	1
11. Yok	1

Çizelge 15 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğretim materyali kaynaklı sorunlara verilen çözüm önerilerinde en fazla “Ders kitaplarının içerik olarak zenginleştirilmesi” bunu sırayla “MEB ek kaynak basmalı ve göndermeli”, “Ek kaynak temin edilmeli”, “Derse teşvik edilmeli”, “Ek çalışmalar verilmeli”, “Etkinlikler arttırılmalı”, “Kaynaklar uzman

kişilerce hazırlanmalıdır”, “Fırsat ve imkan eşitliği sağlanmalıdır”, “İnternet her yere ulaştırılmalıdır” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğretim materyali kaynaklı sorunlara verilen çözüm önerilerine sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“İnternetin her yere ulaştırılması gerekiyor, kırtasiye malzemelerine ulaşılır olması, öğretmenin sıkıntılarının giderilmesi, kafasının rahat olup derse hazırbulunuşluk düzeyinin yüksek olarak derse girmesi sağlanmalı.”(SÖ 14)

“İlk okuma yazma sürecindeki kitapların zenginleştirilmesi gerekiyor küçük kitapçıklar halinde ya da fasiküller halinde harfler verilirse çocuğun algılaması yazı düzenin oturtması daha kolay oluyor.”(SÖ 8)

“İlk okuma yazma için verilecek olan kitapların içeriklerinin daha dolu olmasını daha verimli bir şekilde çalışma yapmak için zenginleştirilmesi gerekiyor.”(SÖ 6)

“MEB kaynak kitap göndermeli ve içerik olarak daha çok etkinlik ağırlıklı ve okuma yazma ödevleri verilmeli.”(SÖ 16)

“MEB in ders kitaplarını içerik olarak geliştirmeli ek kaynak kitaplar gönderilmelidir.”(SÖ 18)

“Temel maddemiz olan fırsat ve imkan eşitliğinin her yerde merkez yada köyde giderilmesi.”(SÖ 9)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğretim materyali kaynaklı sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin çözüm önerileri bir bütün olarak incelendiğinde ders kitaplarının içerik olarak zenginleştirilmesi gerektiği göze çarpıyor. Etkinliklerin yeterince olmaması ek kaynak arayışına yöneltmektedir. MEB ders kitaplarının içeriğini genişletmeli gerekirse ek kaynak ihtiyacı giderilmelidir. İnternet bütün okullarda olmalıdır. Kitaplar uzaman kişilerce hazırlanmalıdır. Kırtasiyeye kolaylıkla ulaşılabilme imkanı sağlanmalıdır.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara dördüncü olarak “İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunları çözmeye kullanılan yöntemler kaynaklı sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve çözüm önerileri istenmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri çözüm önerileri analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 16’da verilmiştir.

Çizelge 16. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunları Çözmede Kullanılan Yöntemlere İlişkin Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Çözüm Önerileri	F
1. Velilerle işbirliği	7
2. Veli hatalarının bildirilmesi	2
3. Ücretsiz kaynak temini	2
4.Öğretmen kendini geliştirmeli hizmetiçi eğitim almalı	2
5.Bol tekrar etmeleri	1
6.Öğrenciyi aktif olarak sürece katmak	1
7.Materyal çeşitliliği	1
8.Dönütlerle birlikte yapılan iş	1
9.Öğrenciyi uygun yöntem seçmek	1
10.Aileden öğrenmeden gelinmeli	1
11.Öğrenciler bireysel olarak iyi gözlenmeli	1

Çizelge 16 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde sorunları çözmede kullanılan yöntemlere verilen çözüm önerilerinde en fazla “Velilerle işbirliği yapılması”bunu sırayla“veliden kaynaklı hataların bildirilmesi”, “Ücretsiz kaynak temini”, “Öğretmen kendini geliştirmeli”, “Bol tekrar yapmaları”, “Öğrenciyi aktif olarak sürece katmak”, “Materyal çeşitliliği”, “Dönütlerle birlikte iş yapılması”, “Öğrenciyi uygun yöntem seçmek”, “Aileden öğrenmeden gelmek” ve “Öğrenciler bireysel olarak iyi gözlenmelidir” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde sorunları çözmede kullanılan yöntem ve tekniklere kaynaklı sorunlara verilen çözüm önerilerine sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Öğretmen öğrenci ve veli arasındaki doğru ve pozitif iletişim süreci kısaltıyor öğrencinin ve ailenin motivasyonu okul ortamındaki huzur ve güven çocuğun okumaya olan isteği süreci kısaltıyor ve kolaylaştırıyor.”(SÖ 8)

“Aileden öğrenmeden gelinmesi, çocukların 3t den uzaklaşması, yazma-boyama çalışmalarının yaptırılması, çocukların ezberci yaklaşımdan uzaklaştırmak kavrayarak öğrenerek öğrenme sağlanması.”(SÖ14)

“Materyallerin çok daha çeşitliliği ilkokuma yazma öğretiminde ki sorunların giderilmesine yardımcı olacaktır.”(SÖ 6)

Öğrencilere öğrendiklerini bol tekrar etmeleri, konuları anlamaları, bol soru çözmeleri.(SÖ 3)

“Veli toplantılarının düzenli yapılması ve öğrencilere ek çalışmalar hazırlanması.”(SÖ 5)

“Veli bilgilendirme ve öğrencileri kendi gelişiminde değerlendirme.”(SÖ 11)

“Öğretmenlere hizmetiçi eğitim verilebilir.”(SÖ 20)

“Öğrencileri bireysel olarak iyi gözlemlemeli.”(SÖ 17)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde sorunları çözmede kullanılan yöntem ve tekniklere kaynaklı sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin çözüm

önerileri bir bütün olarak incelendiğinde öğretmenlerin velilerle işbirliği yapmaları, veliden kaynaklı yanlış ses öğretimi varsa anında geri dönüş yapılmalıdır. Materyalin çok çeşitli olması öğrencinin dikkatini çekeceğinden daha etkili bir öğrenme ortamı oluşturur. Öğretmenlere ilk okuma yazma konusunda hizmetiçi eğitim verilerek daha fazla donanımlı olması sağlanabilir. Bol tekrar yaptırmakta uygulanacak etkili bir yöntemdir. Bireysel farklılıklar dikkate alınmalı ve buna göre çalışmalar yapılmalıdır.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara beşinci olarak “İlk okuma yazma öğretiminde öğretim ortamından (fiziksel ortam) kaynaklı sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve çözüm önerileri istenmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri çözüm önerileri analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 17’de verilmiştir.

Çizelge 17. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Öğretim Ortamından (fiziksel ortam) Kaynaklı Sorunlara İlişkin Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Çözüm Önerileri	F
1. Sınıf mevcudu azaltılmalı	5
2. Öğretim ortamları ferah,ısı,ışık ve materyal eksikliği giderilmeli	3
3.Derslik sayısı arttırılmalı	2
4.Uygulamalar yüklenebilir	1
5.Okullar için daha fazla kaynak ayrılmalı	1
6.Sınıflara akıllı tahta yapılmalı	1
7.Okul sayılarının arttırılması ve kaynakların çoğaltılması	1
8.Okulların gürültüden uzak yerlerde yapılması	1
9.Okul idaresiyle iletişim	1
10.Okullara yardımcı personel verilmesi	1
11.Yok	3

Çizelge 17 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğretim ortamından (fiziksel ortam) kaynaklı sorunlara verilen çözüm önerilerinde en fazla “Sınıf mevcudu azaltılmalı”, bunu sırayla “Öğretim ortamları ferah, ısı, ışık ve materyal eksikliği giderilmeli”, “Derslik sayısı arttırılmalı”, “Uygulamalar yüklenmeli”, “Okullar için daha fazla kaynak ayrılmalı”, “Sınıflara akıllı tahta yapılmalı”, “Okul sayılarının arttırılması ve kaynakların çoğaltılması”, “Okulların gürültüden uzak yerlerde yapılması”, “Okul idaresiyle iletişim” ve “Okullara yardımcı personel verilmesi” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğretim ortamından (fiziksel ortam) kaynaklı sorunlara verilen çözüm önerilerine sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Sınıf mevcutlarının 25 öğrenci altında olması okulda her türlü teknolojik (akıllı tahta, fotokopi, bilgisayar gibi) materyallerin gerekli görüldüğü zamanlarda kullanılması sınıfta yapılabilecek aktiviteler, öğrencilerin okul ortamını sevdirecek beden derslerini daha düzgün geçirmelerini sağlayacak materyaller çocuğun okula ve arkadaşlarına olan güvenini pekiştirip gereksiz kaygı düzeyini düşürüyor.”(SÖ 8)

“Isı-ışık, internet,sınıfların kalabalık olması,öğretim metaryallerinin yetersizliği,okula-öğretmene uyum gösterme gibi sıkıntıların giderilmesi.”(SÖ 14)

“Okul ve sınıfın gürültüden uzak bir yerleşim alanında olması.”(SÖ 5)

“Ülkemizdeki sınıflarda bir standart getirilmeli okullar için daha fazla kaynak ayrılması.”(SÖ15)

“Öğretim ortamlarını ferah, ışıklı, uygulama alanları ve atölyeleri olmalı.”(SÖ2)

“Sınıf mevcudu azaltılmalı ve sınıflar ferah ışık gören yerlerde olmalı.”(SÖ13)

“Okul kontenjanına bakılmaksızın yardımcı personelin tahsis edilmesi.”(SÖ 9)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde öğretim ortamından (fiziksel ortam) kaynaklı sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin çözüm önerileri bir bütün olarak incelendiğinde sınıf mevcudunun fazla olması öğretim ortamını olumsuz etkilemektedir. Öğretim ortamının ferah olması ısı ve ışığın yeterli olması gerekmektedir.Kaynaklar çoğaltılmalı ve eksik olan kaynaklar giderilmelidir. Derslik sayıları arttırılarak sınıf mevcudu azaltılabilir. Okul sayısı arttırılabilir.Her sınıfta mutlaka akıllı tahta olmalıdır. Okullar için daha fazla kaynak ayrılarak eksikler karşılanabilir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara altıncı olarak “Üniversite eğitiminin ilk okuma yazma öğretimi için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazandırma durumu nedir?”sorusu yöneltilmiş ve çözüm önerileri istenmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri çözüm önerileri analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 18’de verilmiştir.

Çizelge 18. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Üniversite Eğitiminin İlk Okuma Yazma Öğretimi için Gerekli Olan Bilgi ve Beceriyi Kazandırma İlişkin Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Çözüm Önerileri	F
1. Staj süresi uzatılmalı	7
2. Teorikten çok pratik yapılmalı	2
3.Yetenek odaklı çalışmalar	1
4.Sahada daha çok olmalı	1
5.Seminer ve kurslar verilebilir	1
6.Üniversitedeki eğitim teferruatlı olmalı	1
7.Uygulama derslerinin süresi uzatılmalı	1
8.Staj yapmaya birinci sınıfta başlamalı	1
9.Öğretmenler daha çok araştırma yapmalı	1
10.Sınıf öğretmeni mezunlarının daha çok ataması yapılmalıdır	1
11.Yok	3

Çizelge 18 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde Üniversite eğitiminin ilk okuma yazma öğretimi için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazandırma durumu kaynaklı sorunlara verilen çözüm önerilerinde en fazla “Staj

süresinin uzatılması” bunu sırayla “Teorikten çok pratik yapılması”, “Yetenek odaklı çalışmalar”, “Sahada daha çok olmalı”, “Seminer ve kurslar verilebilir”, “Üniversitedeki eğitim teferruatlı olmalı”, “Uygulama derslerinin süresi uzatılmalı”, “Staj yapmaya birinci sınıfta başlamalı”, “Öğretmenler daha çok araştırma yapmalı” ve “Sınıf öğretmeni mezunlarının daha çok ataması yapılmalıdır” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde üniversite eğitiminin ilk okuma yazma öğretimi için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazandırma durumu kaynaklı sorunlara verilen çözüm önerilerine sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Üniversite öğrencilerinin mesleğe başlamadan önce daha çok staj yapmaları gerektiğini daha çok sınıf ortamında öğrencilerle birebir yüzyüze iletişim halinde olarak haftada en az bir gün okullarda tecrübeli öğretmenler eşliğinde birinci sınıf öğretmenlerine eşlik etmeleri gerektiğini düşünüyorum . Bu süreçte de gördükleri sorunları ve çözümü için tecrübeli kişilerden destek almalarını ve bu sorunlara çözüm yolu bulmalarının gerektiğini düşünüyorum.”(SÖ 8)

“Üniversite sınıf öğretmenliği bölümünü bitirmiş öğretmenlerin çokça atanmasını istiyorum, sınıfların kalabalık olmadan birebir eğitim yapması için özellikle istiyorum.”(SÖ 14)

“Üniversitede stajyerlik uygulama derslerinin tüm eğitim dönemlerinde yer verilmesi.”(SÖ 9)

“Daha çok staj uygulamaları yapılmalı. Teknik bilgiler üzerinde daha çok durulmalı.”(SÖ 16)

“Üniversitede uygulama dersleri haftada 1 gün ile sınırlı kalmamalı üniversitelerde uygulama sınıfları olmalı ve öğrenciler 1 yıl boyunca haftanın 5 günü buralarda aktif şekilde çalışıp deneyim kazanmalı.”(SÖ 15)

“Üniversitelerde bu eğitimi daha teferruatlı daha kendini bu konuda yetiştirecek donanımlı kişilerin yetişmesine bağlı.”(SÖ 6)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde üniversite eğitiminin ilk okuma yazma öğretimi için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazandırma sorunlarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin çözüm önerileri bir bütün olarak incelendiğinde staj süreleri uzatılarak daha çok uygulama yapılmalı ve tecrübe kazanmalıdır. Teorikten çok uygulama eğitimlerine yer verilmelidir. Öğretmenler daha çok araştırmalı alanında kendini geliştirmelidir. Sınıf öğretmeni atamaları daha çok yapılmalı ve atanmış öğretmenler daha çok uygulama yaptırılarak tecrübe kazandırılmalıdır.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara yedinci olarak “İlk okuma yazma öğretiminde sınıf mevcudunun olumlu ya da olumsuz etkileri nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve çözüm önerileri istenmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri çözüm önerileri analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 19’de verilmiştir.

Çizelge 19. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Sınıf Mevcudunun Olumlu ya da Olumsuz Etkilerine İlişkin Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Çözüm Önerileri	F
1. Mevcut azaltılmalı	8
2. Ek sınıf açılmalıdır	4
3. Sınıf mevcudu en fazla 25 olmalıdır	2
4.Sınıf mevcutlarına bir kota getirilmeli	1
5.Mevcut dengesi sağlanmalı	1
6.Okul sayısı arttırılmalı	1
7.Fiziki ortamların çoğaltılması	1
8.Derslik sayısı arttırılmalı	1

Çizelge 19 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde sınıf mevcutlarının olumlu ya da olumsuz etkilerine ilişkin verilen çözüm önerilerinde en fazla “Mevcut azaltılmalı” ,bunu sırayla “Ek sınıflar açılmalıdır” ve “Sınıf mevcudu en fazla 25 olmalı” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde sınıf mevcutlarının olumlu ya da olumsuz etkilerine verilen çözüm önerilerine sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Sınıf mevcutlarının en fazla 25 kişi olması gerektiğini düşünüyorum özellikle kaynaştırma öğrencisi ya da sınıfta kalan başarısız öğrencilerin sınıflara dağılımında adaletli olması gerekiyor. Kaynaştırma öğrencileri , öğretmenin ve sınıfın uyum sürecini zorlaştırıyor.”(SÖ 8)

“Sınıf mevcutları 20’yi geçmemeli. En fazla 30, daha üstü olmamalı.”(SÖ 2)

“Sınıf mevcudu azaltılmalı ve sınıf sayısı arttırılmalı.”(SÖ 13)

“Sınıfların ideal sayıda olmasını istiyorum. Birleştirilmiş sınıf fikri çok kötüydü zaten.”(SÖ 14)

“Mevcut en fazla 25 olmalıdır.”(SÖ 17)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde sınıf mevcutlarının olumlu ya da olumsuz etkilerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin çözüm önerileri bir bütün olarak incelendiğinde sınıfların mevcut sayısı azaltılmalı. Kalabalık sınıflarda ilk okuma yazma becerileri daha zor oluşmaktadır.Sınıf mevcutları en fazla 25 olmalıdır. Derslik sayısı arttırılabilir, varsa imkanlar ek sınıf açılmalıdır. Sınıflar oluşturulurken öğrenci profiline bakılmalı dengeli bir sınıf oluşturulmalıdır. Kaynaştırma öğrencileri varsa sınıflara eşit sayıda dağıtılmalıdır. Bu çözüm önerilerine göre sınıf mevcutları kalabalık olmamalıdır.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara sekizinci olarak “İlk okuma yazma öğretiminde ders kitapları ve yardımcı kaynaklar hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve çözüm önerileri istenmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri çözüm önerileri analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 20’de verilmiştir.

Çizelge 20. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Ders Kitapları ve Yardımcı Kaynaklara İlişkin Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Çözüm Önerileri	F
1. MEB ders kitaplarının içeriğini genişletmeli ve zenginleştirmeli	10
2. Ders kitaplarının uzman kişilerce hazırlanması	3
3. Daha çok kaynak kitap verilmeli	2
4. Taşınabilirlik açısından dergi ve fasikül şeklinde olmalıdır	1
5. Kitap içerikleri sade, öz ve dikkat çekici olmalıdır	1
6. Kaynak çeşitliliği artırılmalı ve daha somut olmalıdır	1
7. Ek çalışmalar yapılmalıdır	1
8. MEB kaynak kitap göndermelidir	1

Çizelge 20 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde ders kitapları ve yardımcı kaynaklara ilişkin verilen çözüm önerilerinde en fazla “MEB ders kitaplarının içeriğini genişletmeli ve zenginleştirmeli”, bunu sırayla “Ders kitaplarının uzman kişilerce hazırlanması” ve “Daha çok kaynak kitap verilmesi” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde ders kitapları ve yardımcı kaynaklara ilişkin verilen çözüm önerilerine sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Ders kitapları zenginleştirmeli evde çalışma için kaynak kitap verilmeli öğrencilerin okumaya geçmesi için harflerle ilgili hikaye kitaplarının verilmesinin şart olduğunu düşünüyorum.”(SÖ 8)

“Ders kitaplarının içerikleri hazırlanırken alanında uzman sınıf öğretmenlerinin fikirleri alınmalı, ders kitapları zenginleşmesi kaynak kitaplara gerek kalmamalı.”(SÖ 14)

“Ders kitaplarından kaynak kitaplar da çeşitliliğin artması soyut değil daha somut kaynakların olması.”(SÖ 6)

“Ders kitaplarının yardımcı kitaplara ihtiyaç duyulmayacak kadar zengin etkinlik içerikli olması.”(SÖ 9)

“Taşınabilirlik açısından dergi veya fasiküller halinde olmalı.”(SÖ 2)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde ders kitapları ve yardımcı kaynaklara ilişkin sınıf öğretmenlerinin çözüm önerileri bir bütün olarak incelendiğinde MEB ders kitapları içeriğini genişletmeli ve zenginleştirmelidir. Çocukların yaş grubu itibarıyla daha somut kaynaklar oluşturulmalıdır. Taşınması kolay olan fasikül ve dergi şeklinde kaynaklar hazırlanabilir. Bu kaynaklar hazırlanırken mutlaka uzman sınıf öğretmenleride sürece katılmalıdır. Ders kitapları içerik olarak beklentileri karşılamadığı için öğretmenler ek kaynak arayışına girmektedir.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara dokuzuncu olarak “Velilerin öğrencilere sunduğu çalışma ortamı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve çözüm önerileri istenmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri çözüm önerileri analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 21’de verilmiştir.

Çizelge 21. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Velilerin Öğrencilere Sunduğu Çalışma Ortamına İlişkin Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Çözüm Önerileri	F
1. Veli çocuğa çalışabileceği bir ortam ayarlamalı	6
2. Veliler bu konuda bilinçlendirilmeli	6
3. Ders çalışılan ortamda dikkat dağıtıcı öğeler bulunmamalı	2
4. Daha yaşanabilir, herkese bir oda şeklinde evler dizayn edilmeli	1
5. Ev yaşamı öğrenciye göre ayarlanmalı	1
6. Etüt merkezleri artırılmalıdır	1
7. Her çocuğun çalışma masası ve tablet ihtiyacı karşılanmalıdır	1

Çizelge 21 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde velilerin öğrencilere sunduğu çalışma ortamına ilişkin verilen çözüm önerilerinde en fazla “Veli çocuğa çalışabileceği bir ortam ayarlamalı”, bunu sırayla “Veliler bu konuda bilinçlendirilmeli ” ve “Ders çalışılan ortamda dikkat dağıtıcı öğeler bulunmamalı” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde velilerin öğrencilere sunduğu çalışma ortamına verilen çözüm önerilerine sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Velilere gerekli seminerler verilmesi velilerin ayrı ortamında o çocuk için özel bir çalışma ortamı oluşturmaya çalışması gerekiyor okuma yazma sürecinin çok önemli olduğunu velinin öğrencinin kabullenmesi bunun için de gerekli fedakarlıkların yapılması gerekiyor.”(SÖ 8)

“Velilerin bilinçlendirilmesi gerekiyor tv kanallarında bu konuda yetkin kişiler program yapmalı.”(SÖ 15)

“Ders çalışma ortamında dikkat dağıtıcı öğelerin olmaması gerekir.”(SÖ 4)

“Veli öğretmeni sorumlu tutmayacak kendisinin de ilgilenmesi gerektiği bilincinde olacak.”(SÖ 12)

“Ailelerin öğrenciye uygun bir çalışma ortamı ayarlanmalıdır.”(SÖ 16)

“Her çocuğun çalışma masası ve tablet ihtiyacının giderilmesi.”(SÖ 9)

“Etüt merkezlerinin artırılması.”(SÖ 1)

“Daha yaşanabilir, herkese bir oda şeklinde evler dizayn edilmeli.”(SÖ 2)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde sürecinde velilerin öğrencilere sunduğu çalışma ortamına sınıf öğretmenlerinin çözüm önerileri bir bütün olarak incelendiğinde velilerin çocuğa mutlaka bir çalışma ortamı ayarlanması gerektiği görülmüştür. Veliler bu konuda bilinçlendirilmeli. Ders çalışılan ortamda çocuğun dikkatini dağıtacak öğeler bulunmamalıdır. Daha sade, ısı ve ışık sorunu olmayan ortamda çocuk daha verimli çalışacaktır.

Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla katılımcılara onuncu olarak “İlkokullarda ilk okuma yazma öğretimini destekleyici teknolojik kaynakları yeterliliği hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu kaynakların etkili kullanımı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” soruları yöneltilmiş ve çözüm önerileri istenmiştir.

Katılımcı sınıf öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki bu soruya verdikleri çözüm önerileri analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlar Çizelge 22’de verilmiştir.

Çizelge 22. Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretiminde Destekleyici Teknolojik Kaynakları Yeterliliği ve Etkili Kullanımına İlişkin Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Çözüm Önerileri	F
1. Her sınıfta akıllı tahta ve yazıcı olmalı	3
2. Maddi destek sağlanmalı	2
3. İlkokullara tablet dağıtılmalı	1
4. İnternet ve materyaller sağlanmalı	1
5. Fırsat ve imkan eşitliği	1
6. Teknolojik kaynaklar arttırılmalı	1
7. Dikkat çekici etkinlik ve videolar	1
8. MEB tarafından sınıflara materyaller verilmeli	1
9. Yeterli	3
10. Yok	5

Çizelge 22 incelendiğinde Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde destekleyici teknolojik kaynakları yeterliliği ve bu kaynakların etkili kullanımı ilişkin verilen çözüm önerilerinde en fazla “Her sınıfta akıllı tahta ve yazıcı olmalı”, bunu sırayla “Maddi destek sağlanmalı” ve “İlkokullarda tablet dağıtılmalı” izlediği görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde destekleyici teknolojik kaynakları yeterliliği ve bu kaynakların etkili kullanımı ilişkin verilen çözüm önerilerine sınıf öğretmenleri görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Bütün okullarda birinci sınıf öğretmen ve öğrencileri için kesinlikle akıllı tahta ya da projeksiyon gibi öğrencilerin görsel ve sesli iletişim araçlarından destek alması gerektiğini düşünüyorum. İlk okuma yazma süreci için bol etkinliktir kaynaklara, farklı eğitim platformlarından teknolojik araçlara ihtiyaç var.”(SÖ 8)

“Devlet okullarına bu konuda destek verebilir maddi olarak iyi durumdaki velilerinde desteği alınmalı.”(SÖ 15)

“MEB tarafından sınıflara materyaller verilmeli.”(SÖ 12)

“Teknolojik kaynakların arttırılması öğrencilere sunulması.”(SÖ 6)

“Her sınıfta akıllı tahta ve yazıcı olmalı.”(SÖ 13)

Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecinde destekleyici teknolojik kaynakları yeterliliği ve bu kaynakların etkili kullanımı ilişkin verilen çözüm önerilerine sınıf öğretmenlerinin çözüm önerileri bir bütün olarak incelendiğinde her sınıfta mutlaka akıllı tahta ve yazıcı olması gerektiği görülmüştür. Öğrencilerin dikkatini çekecek videolar izletilebilir. Okullara velilerde maddi destekte bulunmalıdır.

Araştırmamızda öğretmenlerin sınıflarında kaynaştırma öğrencisi bulunmasından kaynaklı sorunlar, dil sorunları gibi farklı sorunlarla karşılaştıkları da belirlenmiştir. Anadili Türkçe olmayan yabancı uyruklu öğrencilerin kendini ifade etmekte zorlanmaları, sesleri doğru çıkaramamaları, okuduğunu anlayamama gibi sorunlarla karşılaşıldığı görülmüştür.

5. Özet, Yargı ve Öneriler

Bu bölümde sırasıyla, araştırmanın bir özeti yapılmakta, ulaşılan bulgular ve bu bulgulara dayalı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Özet ve Yargılar

Bu araştırmanın temel amacı, sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştığı sorunları, söz konusu öğretmenlerin görüşlerine göre belirlemek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri getirmektir.

Bu araştırma olgubilim deseninde nitel bir araştırmadır . Araştırmanın verileri, 2022 yılı Nisan ayında Malatya ilinde görev yapan 20 sınıf öğretmeni ile google form ile elde edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 11 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır. Veriler betimsel analiz ile çözümlenmiş, öğretmenlerin görüşleri doğrudan alıntılar ile sunulmuştur.

Araştırmada elde edilen bulgular aşağıda öz olarak verilmiştir:

- Okulöncesi eğitim görmeyen çocuklar ilk okuma yazma becerilerinde geri kalmaktadır.
- Okula erken yaşlarda başlayan çocukların algılaması, kendini ifade etmesi ve ince motor kasları gelişmediğinden beklenen başarı sağlanamamıştır.
- Anasınıfına gitmeyen çocuklar okula uyum sağlamakta zorlanmaktadır.
- Öğrencilerin çok fazla televizyon, tablet ve bilgisayara maruz kalmaktadır.
- Aileler çocuklara yeterince zaman ayırmıyor.
- Çocukların çalışabileceği ortamı yok.
- Ailelerin eğitim seviyesi düşük, eğitime bakış açıları yetersiz.
- Ailelerin okuldan önce evde öğrettikleri sesler yanlış telaffuz ediliyor ve yanlış olarak yazdırılıyor.
- Öğretmen-veli işbirliği yeterince yok.
- Ders kitaplarının ilk okuma yazma için içeriği çok zayıf, etkinlikler yetersiz. Kaynak kitaplar yeterli değil.
- Fiziksel olarak dersliklerde ısı ve ışık yetersiz.
- Üniversitelerde yeterince staj uygulamalarına yer verilmiyor.
- Sınıf mevcutları çok fazla, derslik sayısı yetersiz.
- Okullardaki teknolojik kaynaklar beklentiyi karşılamamaktadır.
- Yabancı uyruklu öğrenciler dil problemi yaşamaktadır.

5.2. Öneriler

Araştırma sonucunda ulaşılan bulgulara dayalı olarak geliştirilen öneriler uygulamacılar ve araştırmacılar için öneriler olarak iki başlık altında düzenlenmiştir.

Ugulamacılar İçin Öneriler

- Okulöncesi eğitim zorunlu olmalı ve tüm öğrencilerin fırsat ve imkan eşitliği göz önünde bulundurularak okulöncesi eğitimden yararlanması sağlanmalıdır.
- Okula başlama yaşı 72 ay olmalıdır. Küçük yaşta ayını doldurmamış çocuklar erken yaşta okula gönderilmemelidir.
- Öğrencilere evde sorumluluk verilmelidir. Tablet, telefon, bilgisayar ve televizyon gibi teknolojik aletlerle çok fazla zaman geçirmemelidir. Sınırlandırılarak kullanımı sağlanmalıdır.
- Aileler çocuklara yeterince zaman ayırmalıdır. Okulda yapılan etkinlikler çocuğa sorulabilir. Evde mutlaka bol tekrar yapılmalıdır.
- Çocukların odası olmalı. Eğer bu imkanlar sağlanamıyorsa mutlaka çalışabileceği bir ortam düzenlenmelidir. Çalışacağı ortamda dikkatini dağıtacak öğeler bulunmamalıdır.
- Aileler eğitilmiş olmalıdır. Kendilerini geliştirecek seminerlere gitmeli ve eksik olan yönlerini geliştirmeleri gerekmektedir. Evde yanlış ses öğretimi daha sonrasında çocukların okuma hızlarını da etkileyebilmektedir.
- Veliler sık sık öğretmenle görüşmeli sürekli işbirliği içinde olmalıdır. Veli toplantılarına mutlaka katılmalıdır. Öğretmenin görüş ve önerilerini dikkate alıp uygulamaları gerekmektedir. Okul idaresi velilere okulla ilgili yapılacak olan her türlü etkinliklerde toplu mesaj atarak bilgilendirme yapılmalıdır. Ayda 1 kez öğretmen-veli görüşmesi yapılmalıdır.
- MEB ders kitaplarının içeriğini genişletmeli ve zenginleştirmelidir. Etkinlikler somut, dikkat çekici ve renkli olmalıdır. Fasikül veya dergi olarak hazırlanan ilk okuma yazma kaynakları öğrencileri de sıkmayacaktır. Bunun yanında ek kaynak eksikliği giderilmelidir.
- Derslikler ısı, ışık ve teknolojik olarak yeterli donanıma sahip olmalıdır. Eksiklikler okul idaresince tespit edilmeli ve bu eksiklikler giderilmelidir.
- Üniversitelerde teorikten çok uygulamalı derslere yer verilmelidir. Staj süreleri uzatılabilir. Kırsaldaki okullara da gidilmeli uygulamalı olarak her şarttaki eğitim yerinde incelenmelidir.
- Sınıf mevcutlarının sayısı azaltılmalıdır. Kalabalık sınıflarda ilk okuma yazma öğretimi çok zor olmaktadır. Bunun için ek derslikler açılabilir. Nüfus yoğunluğuna göre yeni okullar yapılabilir.
- Bütün okullara internet ve akıllı tahta mutlaka temin edilmelidir. Sınıflara yazıcı verilebilir. Her okulun resmi bir sitesi olmalıdır. Veliler ve öğrenciler okulda yapılan her türlü etkinliği görebilmelidir.

- Yabancı uyruklu öğrencilere öncelikle Türkçe öğretilmeli daha sonra ilk okuma yazma öğretimine geçilmelidir.

Araştırmacılar İçin Öneriler

- İlk okuma yazma öğretimi sorunları dışında sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde karşılaştığı zorluklar araştırılabilir.
- İlk okuma yazma öğretiminde okula uyum sürecinde yaşanan zorluklar araştırılabilir.
- İlk okuma yazma sürecinde okul öncesi eğitimin önemi araştırılabilir.
- Malatya ili dışında farklı illerde araştırma yapılarak farklı bulgular elde edilebilir.
- Daha genellenebilir sonuçlara ulaşmak için nicel araştırma yapılabilir.
- Köy,ilçe,il merkezindeki ilk okuma yazma öğretimi karşılaştırılabilir.
- Katılımcıların kıdemi dikkate alınarak araştırmalar yapılabilir.
- Katılımcıların cinsiyeti dikkate alınarak araştırmalar yapılabilir.
- İlk okuma yazma sürecinde velilerin karşılaştığı zorluklar şeklinde araştırma yapılabilir.
- Ülke genelinde araştırma yapılabilir kapsam genişletilebilir.

Kaynakça

- Babayiğit, Ö. ve Erkuş, B. (2017).İlk okuma yazma öğretimi sürecinde sorunlar ve çözüm önerileri, *Erzurum Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 2148-7510
- Baş, Ö. (2006), Ses temelli cümle yöntemi ve bitişik eğik yazıyla okuma yazma öğretiminde alternatif harf sıralaması, *Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Kongresi Gazi Eğitim Fakültesi Bildiri Kitabı*, c.1: 215-224, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Erbasan, Ö. ve Erbasan, Ü. (2020).Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma Yazma Öğretimi Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar, *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 113-125.
- Güneş, F. (2007). Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayıkcı, K. (2008), İlköğretim müfettişleri ve öğretmenlerin ses temelli cümle öğretim yönteminin uygulamasına ilişkin görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, s.55: 423-457.
- Konan, N. (2012). İlköğretim okulu ve lise öğretmenlerinin sigara içme alışkanlıkları, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 74-98.
- Konan, N. (2013). Educational supervisors' locus of control, *Eurasian Journal of Educational Research*, 51, 45-64.

- Konan, N. (2013). İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıkları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 19(1), 31-59.
- Konan, N. ve Oğuz, V. (2009, 1-3 Ekim). Öğretmenlerin okuma alışkanlıkları. 18. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi, s.411, İzmir.
- Konan, N. ve Oğuz, V. (2013). Öğretmenlerin okuma alışkanlıkları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 87-103.
- Konan, N., Bozanoğlu, B. ve Çetin, R.B. (2019). Millî Eğitim Bakanlığı teftiş politikalarına ilişkin okul yöneticileri ve öğretmen görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 1449-1474. doi: 10.14689/issn.2148-624.1.7c.4s.7m
- MEB (Millî Eğitim Bakanlığı) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2009), *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar)*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Sağırılı, M. (2015). İlkokuma yazma öğretiminin önemi, amacı ve birinci sınıf öğretmenliği. Ö. Yılar (Ed.), *İlkokuma ve yazma öğretimi* (s. 1-30). İçinde. Ankara: Pegem Akademi.

Strategic Research Academy ©

© Copyright of Journal of Current Researches on Social Science is the property of Strategic Research Academy and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.